

Prof. Krystyna Zachwatowicz-Wajda

Recenzja w postępowaniu o nadanie stopnia doktora sztuki
mgr. Jędrzejowi Skajsterowi

Życiorys

Jędrzej Skajster studiował na Wydziale Historycznym Uniwersytetu Warszawskiego, uzyskał absolutorium w specjalności „edycja źródeł historycznych” (2010). W latach 2001 - 2007 studia na Wydziale Malarstwa Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie, dyplom w pracowni prof. Krzysztofa Wachowiaka (aneks na Wydziale Grafiki w pracowni prof. Rafała Strenta).

Jędrzej Skajster posiada uprawnienia pedagogiczne, od 2008 pracuje dydaktycznie z młodzieżą licealną, od 2013 z młodzieżą akademicką.

Pracę zawodową zaczął od realizacji wystaw muzealnych. Podczas trwającej ponad rok pracy nad ekspozycją Muzeum Historii Żydów Polskich Polin zmierzył się z problematyką dotyczącą dramaturgicznych aspektów oświetlenia i narracji wizualnej. Ukończył następnie studia podyplomowe w zakresie technik oświetlenia użytkowego na Politechnice Warszawskiej i zrealizował staż w charakterze technika oświetleniowego w warszawskim Teatrze Studio. Jest absolwentem licznych kursów specjalistycznych, m.in. w zakresie obsługi konsol oświetleniowych i technologii scenicznej. Pracował jako asystent – obserwator przy realizacjach światła teatralnych i operowych prof. Pawła Dobrzyckiego, podczas których uczył się warsztatu pracy reżysera światła w operach we Wrocławiu, Poznaniu i Białymstoku oraz teatralnych (Teatr Polski, Teatr Ateneum w Warszawie,

Teatr im. Węgierki w Białymstoku). Stale współpracuje z Warszawskim Centrum Pantomimy oraz Sceną Plastyczną KUL Leszka Mądzika. Jako reżyser światła współpracował z warszawskimi teatrami repertuarowymi (Ateneum, Studio).

Od 2013 mgr Jędrzej Skajster związany jest z Wydziałem Scenografii ASP w Warszawie, prowadzi zajęcia z podstaw reżyserii światła teatralnego i multimediiów na scenie.

Z niezwykłym zaciekawieniem i podziwem przeczytałam pracę doktorską ŚWIATŁO JAKO ZNAK TEATRALNY – autorstwa mgr. Jędrzeja Skajstera.

W tej pracy omawia on najważniejsze aspekty historyczne i fachowe pracy reżysera światła.

W części przedstawiającej rys historyczny światła na scenie omawia niezwykle kompetentnie teatr starożytny, gdzie światło sceniczne było światłem wschodu i zachodu słońca. Zależało więc wyłącznie od światła dnia – bardzo rzadko wzmacnianego światłem pochodni czy lamp oliwnych.

Omawia bardzo dokładnie przemiany jakim podlegał teatr od starożytności – poprzez średniowieczne teatry plenerowe, teatry dworskie, teatr elżbietański i związane z tymi przemianami – zmiany sposobów oświetlenia sceny.

Zwraca naszą uwagę na kluczowe postacie teatru w końcu XIX i początku XX wieku – Adolpha Appii, Gordona Craiga. Ich dokonania teatralne określiły fundamentalne zasady współczesnego teatru i niezmiennie ważną od tego czasu rolę światła w przedstawieniach.

Bardzo interesującą dla mnie i myślę, że niezmiennie istotną częścią tej pracy są rozważania o kolorze, przedstawiające w nadzwyczaj wyczerpujący sposób najważniejsze postaci i dzieła zajmujące się tym tak podstawowym dla artystów tematem.

Bardzo także przydatne w pracy pedagogicznej będą konkretne przykłady sposobów realizacji oświetlenia postaci i scen , oraz użytych do nich reflektorów.

Ten aspekt pracy jest dokładnie przedstawiony w formie wizualizacji projektu przedstawienia „Burzliwe życie Lejzorka Rojtszwańca” wg. tekstu Ilji Erenburga. Ten projekt jest dowodem na to, że spektakl teatralny jest jednorodną wizją reżysera , scenografa i obecnie jego najściślejzego współpracownika – reżysera światła. Ten projekt pokazuje wysokie umiejętności p .Jędrzeja Skajstera w każdej z tych dziedzin. Przekonywujące opisy i wizualizacje projektowanego spektaklu, pokazują całościowe podejście autora do tak skomplikowanego tematu, jakim jest realizacja teatralna.

Ograniczenie przedstawienia do pantomimy uważam za bardzo ciekawą decyzję. Utrudnia ona przecież realizatorowi przekazanie treści utworu.

Zmusza do uwypuklenia przekazu wizualnego z braku dopowiadającego treści – słowa. To przekaz wizualny w zaprojektowanym spektaklu decyduje o zrozumieniu przez widza opowiadanej historii.

Muszę tu przypomnieć, że robiłam dekoracje i kostiumy do spektaklu „Burzliwe życie Lejzorka Rojtszwańca” wg. Ilji Erenburga w reżyserii Jerzego Krasowskiego w Teatrze Ludowym w Nowej Hucie w roku 1961.

Myślę, że tym lepiej mogę ocenić projekt spektaklu p. Skajstera. Uważam, że Jego pomysły scenograficzne, pokazane tak dokładnie sposoby oświetlenia poszczególnych scen, napięcia wynikające ze zmian światła – jak na przykład sceny w więzieniu, są dowodem na doskonałe opanowanie także sztuki adaptacji tekstu powieści. Powiększanie do wielkiej skali niektórych elementów scenografii zastosowałam w tamtym, tradycyjnym przedstawieniu i z wielkim wzruszeniem odnajduje je po tylu latach w tej adaptacji. Myślę, że świadczy to o podobnej wrażliwości na zawarte w tym opowiadaniu surrealistyczne elementy .

Uważam ten projekt za zamierzenie gotowe do realizacji.

Współpraca p. Jędrzeja Skajstera z Leszkiem Mądzikiem, który zawsze w swoich niezwykłych spektaklach tak wielką rolę powierzał światłu – jest

dla mnie dowodem że tak podziwiany przeze mnie teatr wiele korzystał z umiejętności i wrażliwości autora .

Bogata bibliografia ukazuje autora poruszającego się z wielką łatwością po tym tak szerokim obszarze wiedzy, jakim jest historia i teoria teatru.

Przez wszystkie lata mojej pracy w teatrach oświetlenie spektaklu było zadaniem scenografa. Nie istniała funkcja reżysera światła.

Myślę, że wynikało to z ówczesnego obyczaju, że spektakl tworzy tylko reżyser i scenograf. Scenograf sam ustawiał światła na oddzielnej próbie -oczywiście w kabinie elektryków i razem z nimi.

A teatry posiadały niezwykle ubogie możliwości techniczne.

Tak, że moja reakcja na tę pracę doktorską może być tylko wyrazem podziwu i także - zazdrości - że nie miałam nigdy szans korzystania z współpracy z tak wykształconymi i utalentowanymi reżyserami światła , jakim jest pan Jędrzej Skajster.

Jestem przekonana, że wysoki poziom tej pracy , korzyści jakie przyniesie w procesie kształtowania przyszłych scenografów, a także dorobek artystyczny mgr. Jędrzeja Skajstera stanowi o spełnieniu warunków ustawy z dn.14 marca 2003 roku.

Wnioskuje o nadanie mu stopnia doktora sztuki.

Prof. Krystyna Zachwatowicz-Wajda

Kraków 12 czerwca 2021